

ZPRÁVA O SITUACI LIDÍ Z UKRAJINY V PRAZE V KONTEXTU OHROŽENÍ BEZDOMOVECTVÍM

Vytvořil kolektiv: Místní místním, z.ú.
Autorky: Bc. Tereza Malá, Mgr. Ester Pacltová
Za podpory: UNICEF a Nadační Fond Agora 7; MHMP

Místní místním, z.ú., Praha
12/2023

abstrakt (čj):

Tato zpráva prezentuje výsledky čtyřměsíčního výzkumu organizace Místní místním z podzimu 2023 v reakci na naléhavou situaci lidí z Ukrajiny v Praze. Výzkum byl realizován na základě obav, že daná cílová skupina se nachází v ohrožení bezdomovectvím, a že struktury města na takovou situaci nejsou připraveny. V průběhu zkoumání byla tato hypotéza potvrzena. Podle průzkumu PAQ Research (podzim 2023) žije 57 % lidí z Ukrajiny v ČR pod hranicí chudoby. Naše obavy byly dále potvrzeny i dotazníkem a hloubkovými rozhovory s odbornými sociálními službami a organizacemi poskytujícími podporu lidem v nouzi, kterým stoupají čísla podpořených lidí z Ukrajiny od roku 2022. Identifikovali jsme některé z problémů, které k ohrožení bezdomovectvím lidí z Ukrajiny v Praze přispívají, jako: jazyková bariéra, komplikovanost případů lidí v nouzi nebo kapacitní a finanční překážky sociálních organizací. Doporučili jsme celkem 4 kroky ke zlepšení jejich současné situace: dlouhodobou dostupnou a kvalitní integraci, zefektivnění komunikace podpory, boj proti diskriminaci a prevenci ohrožení bezdomovectvím. Tyto kroky mohou být podniknuty jak městem, tak městskými částmi. Věříme, že zavedení těchto doporučení poskytne nejen zásadní podporu uprchlícím a uprchlíkům z Ukrajiny, kteří se ocitli v bezdomovectvím, ale také přispěje k prevenci těchto obtížných situací vedoucích k bezdomovectvím.

abstrakt (aj):

This report presents the results of four months of research by Místní místním from autumn 2023, in response to the urgent situation of people from Ukraine in Prague. The research was conducted based on concerns that the target group was at risk of homelessness and that the city's structures were not prepared for such a situation. In the course of the research this hypothesis was confirmed. According to the PAQ Research survey, 57 % of people from Ukraine live below the poverty line. Our concerns were further confirmed by the questionnaire and in-depth interviews with social service providers and organisations providing support to people in need, which have seen the numbers of people from Ukraine supported by them rise since 2022. We identified some of the issues that contribute to the threat of homelessness of people from Ukraine in Prague, such as: language barrier, the complexity of individual cases, and capacity and financial barriers of social organisations. We recommended a total of 4 steps to improve their current situation: long-term affordable and quality integration, streamlining support communication, fighting discrimination and preventing the threat of homelessness. These steps can be taken by both the city and city districts – by individual town halls. We believe that the implementation of these recommendations will not only provide crucial support to people from Ukraine who find themselves without a home, but also contribute to the prevention of these difficult situations leading to homelessness.

OBSAH

1. ÚVOD.....	1
2. INFORMAČNÍ ZDROJE.....	2
3. DOTAZNÍK: PRVOTNÍ POZNATKY.....	4
4. RIZIKA PRO CÍLOVOU SKUPINU A DOPORUČENÍ.....	6
5. JAK POMÁHAJÍ MÍSTNÍ MÍSTNÍM.....	10
6. SLOVNÍK POJMŮ, ZKRATKY, INTERNETOVÉ ZDROJE.....	16

1. ÚVOD

Organizace Místní místním je nevládní nezisková organizace, která propojuje společnost v solidaritě a přímé pomoci lidem bez domova a v nouzi. Hlavním projektem v této oblasti je Solidární síť – síť podniků, které jsou otevřené lidem v nouzi a nabízí jim základní služby jako vodu, toaletu nebo možnost posedět zdarma. Cílem Místní místním je podpora lidí bez domova a v nouzi, destereotypizace bezdomovectví a vytváření solidárního sousedství v Praze.

Náš výzkum vyšel z bezprostřední potřeby zmapovat rostoucí obtíže, jimž čelí ukrajinští uprchlíci a uprchlice v Praze rok a půl po vypuknutí války na Ukrajině. V rámci předvýzkumu a sekundární analýzy dat jsme vnímali alarmující trend – situace této specifické skupiny se soustavně zhoršuje. Zároveň na podzim roku 2023 vycházely informace, které potvrzovaly zhoršující se situaci:

„Nadále roste zaměstnanost uprchlíků z Ukrajiny. Práci v Česku už má 72 % ekonomicky aktivních, rostou i jejich příjmy. Většina však stále pracuje pod svou kvalifikací a velmi často i v prekarizovaných podmínkách, v čemž se situace dokonce zhoršila. I proto zůstává 57 % příchozích pod hranicí chudoby, podíl extrémně ohrožených od června dokonce vzrostl. Roli hraje změna v podpoře, po které se během posledního půl roku výrazně snížil počet příjemců humanitárních dávek i podíl uprchlíků bydlících zdarma.“¹

To nás vedlo k obavám z narůstajícího rizika bezdomovectví u tohoto specifického segmentu společnosti. Chtěli jsme zjistit míru ohrožení bezdomovectvím cílové skupiny lidí z Ukrajiny z pohledu sociálních organizací a zároveň zjistit, zda jsou městské struktury připraveny na takový vývoj. Otázka potenciálního ohrožení bezdomovectvím pro lidi z Ukrajiny v Praze je zásadní nejen pro zajištění bezpečného a stabilního prostředí pro ukrajinské uprchlíky a uprchlice, ale také pro udržení sociální stability ve městě.

Výzkum probíhal od 1. 9. 2023 do 31. 12. 2023 za podpory Nadačního fondu Agora 7 a UNICEF, dvoučlenným týmem Místní místním a českého i ukrajinského dobrovolnictva Místní místním. V rámci daného časového i kapacitního rámce jsme se snažili získat co nejkomplexnější pohled na danou situaci v Praze. Design výzkumu kombinoval v první fázi kvantitativní metodu dotazníkového šetření odborných sociálních služeb a dalších organizací a v druhé fázi kvalitativní metodu hloubkových rozhovorů s účelovým vzorkem relevantních zástupkyň a zástupců odborných sociálních služeb.² Tento vzorek byl stanoven na základě výsledků dotazníkového šetření. Pro doplnění perspektivy samotné cílové skupiny jsme uskutečnili hloubkové rozhovory se dvěma ukrajinskými uprchlicemi v současnosti žijícími v Praze.

Výzkum, který jsme provedli, zahrnoval kvantitativní dotazníkovou část s mírou návratnosti 44 % a kvalitativní část se 7 hloubkovými rozhovory. I když daný vzorek není zdaleka reprezentativní, jsme toho názoru, že v sociální sféře je důležité naslouchat i jednotlivým sociálním organizacím, jejich potřebám a dát jim hlas. Situace některých uprchlic a uprchlíků z Ukrajiny v Praze již reálně bohužel končí bezdomovectvím, což je varováním, které nelze ignorovat.

Vytyčeným cílem našeho výzkumu není pouze upozornit na naléhavost situace, ale také aktivně přispět k nalezení a implementaci konkrétních opatření. Snažíme se nejen identifikovat problémy, ale nabídnout také konstruktivní doporučení, která mohou pomoci uprchlíkům a uprchlicím z Ukrajiny v Praze překonat výzvy začlenění a zajistit jim důstojné životní podmínky v pro ně novém prostředí.³

¹ PAQ Research. „Příjmy a chudoba uprchlíků - podzim 2023.“ PAQ Research, www.paqresearch.cz/post/prijmy-a-chudoba-uprchliku-podzim2023.

² Tato zpráva je zároveň zveřejněna s jejich autorizací.

³ Důležité je zmínit, že si uvědomujeme, že mnoho problémů není specifických pouze pro cílovou skupinu ukrajinských uprchlic a uprchlíků a zároveň, že zmíněné odborné sociální organizace nemají v cílové skupině pouze je. Tato zpráva měla však kapacity zahrnout pouze tuto skupinu lidí, veškeré informace a doporučení jsou tedy kontextualizované kolem ní.

2. INFORMAČNÍ ZDROJE

Pro sběr základních informací a identifikaci vhodných respondentů a respondentek k hloubkovým rozhovorům jsme vytvořili dotazník, který jsme zaslali 41 sociálním organizacím působícím v Praze, z nichž některé mají více středisek a poskytující více typů služeb (např. nízkoprahové denní centrum, terénní služby, azylové domy, atd.). Zaměřili jsme se na organizace, které se zabývají tématy bezdomovectví, migrace, práce s cizinci a cizinkami nebo podpora vykořisťovaných a obchodovaných osob. Oslovili jsme organizace podporující lidi z Ukrajiny, lidi v nouzi a bez domova nebo kombinaci obojího, na základě rešerše provedené v rámci předvýzkumu.

Na dotazník jsme dostali celkem 18 odpovědí (z toho čtyři organizace odpověděly, že lidem z Ukrajiny aktuálně pomoc neposkytují, ty jsme do následující tabulky nezahrnuli). Přibližný počet uprchlíků a uprchlic z Ukrajiny, kterým celkem tyto organizace poskytly své služby v Praze za rok 2023, je 33 000.⁴ Velká část organizací nám bohužel poskytla pouze celkový počet, neznáme tedy konkrétní poměr podle pohlaví, ani jejich věkovou strukturu. Nicméně z jiných zdrojů dat můžeme tento poměr odvozovat a zároveň upozornit na rostoucí absolutní počty – například v článku, který rozebírá statistiky zveřejněné Ministerstvem vnitra ke květnu 2023:

„Počet ukrajinských uprchlíků s dočasnou ochranou v Česku dál roste. Za poslední týden přibylo 1774 osob, od dubna ovšem bezmála 37 tisíc [...] Muži aktuálně tvoří 40 procent uprchlíků a ženy 60 procent. Rozdíl stojí především na ženách v produktivním věku od 18 do 65 let. Těch je v zemi bezmála 161 tisíc, a představují tak 44 procent z celkového počtu lidí s dočasnou ochranou. Uprchlíků – mužů v produktivním věku – je pro porovnání přes 91 tisíc. [M]ezi nezletilými naopak muži mírně převažují nad ženami – přes 50 tisíc chlapců oproti bezmála 46 tisícům dívek.“⁵

⁴ Toto číslo je opravdu pouze odhad, bylo sečteno z čísel, které nám organizace za rok 2023 poskytly (některé organizace počty neevidují). Většina dat se však týká poskytnutí podpory unikátním klientkám a klientům, nicméně pouze v rámci jedné organizace, tedy se data různých organizací mohou prolínat. Zároveň údaj platí k září 2023, na konci roku 2023 bude tedy počet lidí využívajících služeb podstatně vyšší.

⁵ „Život v Česku: V každé české obci je alespoň jeden válečný uprchlík, ukazují statistiky.“ Seznam Zprávy, www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-v-kazde-ceske-obci-je-alespon-jeden-valecny-uprchlik-ukazuji-statistiky-238496.

Sociální organizace a jejich specifické služby nám odpověděly následující:

Název organizace	Pomoc poskytovaná lidem z Ukrajiny:
Armáda spásy, CSS Karla Larssona – Terénní tým Ukrajina	Mají terénní program se speciálním zaměřením na uprchlíky a uprchlice z Ukrajiny.
Centrum pro integraci cizinců, o. p. s. (CIC)	Poskytují odborné sociální poradenství, kurzy češtiny, sociální rehabilitace.
Člověk v tísni, o.p.s. – SOS UKRAJINA pobočka Praha	V rámci své terénní práce poskytují poradenství, doprovody do institucí a tlumočení. Dále poskytují podporu vzdělávání – zprostředkování doučování, pomoc při komunikaci se školou apod.
DROP IN s.r.o. – Centrum metadonové substituce	Poskytují substituci, psychiatrickou péči, psychologickou péči a odborné sociální služby
Farní charita Praha 1 – Nové Město	Poskytují materiální pomoc a informace.
Iniciativa Hlavák	Fungují jako rozcestník pro uprchlíky a uprchlice, kteří přijíždějí na Hlavní nádraží v Praze. Zprostředkovávají navigační a tlumočnické služby, krátkodobý nouzový nocleh, doprovody na úřady nebo klienty a klientky odkazují na další organizace, které jsou schopny jim poskytnout odbornou pomoc.
In IUSTITIA, o.p.s. – Sociální služba (terénní forma pro lidi bez přístřeší)	Poskytují sociální poradenství, bezplatné právní poradenství v trestním řízení, podporu v krizi, poradenství v oblasti bezpečnosti, právní zastoupení v oblasti trestního řízení; bezplatnou právní pomoc, doprovody na policii, k soudu, či na úřad, a také bezplatná terapeutická sezení.
Jako doma – Nízkoprahové denní centrum pro ženy a trans osoby, sociální práce na městské ubytovně a podpora v zabydlování	Poskytují pokrytí základní potřeb (teplo, hygiena, oblečení, jídlo, pití) a základní sociální pomoc.
Jako doma – Nízkoprahové denní centrum pro ženy a trans osoby, sociální práce na městské ubytovně a podpora v zabydlování	Poskytují pokrytí základní potřeb (teplo, hygiena, oblečení, jídlo, pití) a základní sociální pomoc.
La Strada ČR – Nízkoprahové služby (terénní program, helpline)	Poskytují odborné sociální poradenství a mají terénní program
Organizace pro pomoc uprchlíkům – Sociální a právní poradenství v Centru následné podpory uprchlíkům z Ukrajiny (CNPUU)	Poskytují sociální poradenství specificky cílové skupině lidí z Ukrajiny.
Naděje – Nízkoprahové denní centrum pro lidi bez domova do 26 let, Bolzanova	Poskytují potraviny, hygienu a ošacení lidem bez domova a v nouzi. Mají terénní program.
Naděje – Terénní program	Poskytují materiální i potravinovou pomoc lidem bez domova a v nouzi.
MRIYA UA z.s.	Poskytují zdravotní poradenství, podporu ve vzdělávání a podporu dětí a rodin, sociální a právní poradenství, psychologickou pomoc, podporu dospívajících a mladých lidí.
SIMI (Sdružení pro integraci a migraci)	Poskytují sociální a právní poradenství, doprovody na úřady a do dalších institucí a tlumočení.

Protože jsme počítali s tím, že ne všechny organizace budou mít čas dotazník vyplnit a vzhledem k omezenému času pro náš projekt a limitům dotazníkového šetření jako výzkumné metody pro hlubší porozumění problematice jsme kontaktovali vybrané organizace a požádali je o hloubkový rozhovor. Sešli jsme se celkem s devíti lidmi ze sedmi různých organizací nebo jejich poboček. Ptali jsme se nejen na fungování jejich organizace za současné situace, ale také její reflexi. Zajímalo nás, jak vidí práci s uprchlicemi a uprchlíky z Ukrajiny, jak probíhá jejich integrace, a zda mají v organizacích dostatečné prostředky pro její usnadnění.

Konzultovali jsme s následujícími organizacemi nebo jejich pobočkami:

- ▶ Centrum pro integraci cizinců, o. p. s. (CIC)
- ▶ Iniciativa Hlavák
- ▶ In IUSTITIA, o.p.s.
- ▶ La Strada ČR – Nízkoprahové služby (terénní program, helpline)
- ▶ MRIYA UA z.s.
- ▶ Naděje – Nízkoprahové denní centrum pro lidi bez domova do 26 let, Bolzanova
- ▶ Naděje – Terénní program

Zároveň se v Místní místním v rámci principů participace vždy snažíme zapojit i danou cílovou skupinu, protože jen ona nám může říct, jaká je situace z jejich pohledu, a poskytne nám relevantní náhled na daný kontext z vlastní zkušenosti. Udělali jsme tedy rozhovor se dvěma ukrajinskými uprchlicemi, které v současnosti žijí v Praze:

- ▶ **Žena pod pseudonymem M.** – 20 let, v Praze od března 2022, pracuje pro neziskovou organizaci s cílovou skupinu uprchlíků a uprchlic.
- ▶ **Žena pod pseudonymem L.** – 22 let, v Praze od března 2022, studuje uměleckou vysokou školu.

3. DOTAZNÍK: PRVOTNÍ POZNATKY

Dotazníkem jsme chtěli především získat základní přehled o situaci, abychom si následně mohli vybrat několik sociálních organizací, se kterými uděláme hloubkový rozhovor. Informace z dotazníku potvrzují důležitost upozornění na současný nevyhovující stav. Je klíčové zdůraznit, že tyto informace nevypovídají o selhání konkrétních organizací, naopak upozorňují na potenciálně větší systémový problém, který vyžaduje naši pozornost a diskuzi.

Vyzdvihujeme odpovědi, které považujeme za zásadní při upozorňování na nedostatky, které identifikujeme. Důležité je zmínit i to, že zbylé odpovědi, které zde necitujeme, jsou vesměs konstatování spokojenosti nebo dobrého fungování odborných sociálních služeb a organizací. Upozorňujeme však záměrně na rizika a oblasti, ve kterých se nedostatky objevují, a na potřebu adresovat strukturální otázky.

Jazyková bariéra v terénních a nízkoprahových službách

Zásadní informací pro nás je, že organizace **Naděje**, jež disponuje největším terénním týmem poskytujícím podporu lidem bez domova a provozuje jedno ze dvou hlavních nízkoprahových denních center pro lidi bez domova v Praze, nemá v mnohých z případů kapacity pro práci s lidmi z Ukrajiny:

„Organizace Naděje v Praze individuálně poskytuje služby i lidem bez domova z Ukrajiny, kteří se aktuálně již nachází ve stavu bezdomovství. Vzhledem k množství klientů z řad lidí bez domova je schopna poskytnout služby v závislosti na dostupnosti kapacit. Organizace Naděje v Praze neposkytuje speciálně služby lidem přicházejícím z Ukrajiny, poskytuje služby lidem bez domova bez ohledu na národnost, v tomto ohledu je však nutné zmínit, že klient musí porozumět pravidlům služeb i aktivní spolupráci při tvorbě individuálního plánu, resp. řešení své situace v českém jazyce. Migrantům z Ukrajiny zároveň vždy byly soc. pracovníky či terénními pracovníky Naděje předávány aktuální informace z MV ČR, dále odkazovány na KACPU, následně CNPUU. Není možné však očekávat, že bez navýšení kapacit, ať již v rámci nízkoprahových denních center, ubytovacích kapacit, tlumočnických služeb, aj. bude možné přijímat, resp. zajišťovat služby dalším a dalším potřebným osobám.” (Aleš Strnad, NADĚJE, 28. 12. 2023)

Organizace **Naděje** má kapacity poskytovat službu lidem z Ukrajiny pouze tehdy, pokud klient nebo klientka ovládá český jazyk. Ve chvíli, kdy je někdo z dané cílové skupiny osloví, snaží se je navázat na další odborné

sociální organizace. Dostáváme se do situace, kdy jedna z mála organizací (a zároveň ta největší) s cílovou skupinou lidí bez domova s nízkoprahovým denním centrem a terénním programem, nemůže poskytovat dostatečnou pomoc lidem z Ukrajiny, kteří ale, jak bude popsáno v dalších kapitolách, tuto pomoc začínají potřebovat.

Podporou cílové skupině lidí z Ukrajiny v nouzi v terénu může být například organizace **Armáda Spásy**, která poskytuje terénní program se speciálním zaměřením na uprchlíky a uprchlice z Ukrajiny. Domníváme se však, že v rámci kapacit nemůže být takový terénní tým dostačující.

Vyšší počty i větší komplikovanost zakázek v přímé sociální práci

Zatímco například organizace **La Strada ČR** zaznamenává stále podobně vysoký podíl lidí z Ukrajiny v jejich cílové skupině, další organizace vnímají spíše navýšení:

„V poslední době nárůst klientů v těžké sociální situaci. Před cca 3 měsíci jsme měli průměrně 10 konzultací za den služby v CNPUU, nyní jsme na průměru 16 konzultací na den. Nejedná se většinou o nové unikátní klienty, ale o opakované klienty, kteří už někdy službu využili, ale propadají se do neřešitelných situací.“ (CNPUU, 19. 10. 2023)

Co je snad ještě více alarmující, než tato odpověď **CNPUU**, je odpověď organizace **In Iustitia**, která má mimo jiné služby také terénní program. V tomto terénním programu zaznamenávají, že: „se za poslední rok navýšil poměr z 0 z 10 kontaktů, propojení CS uprchlíků z Ukrajiny a CS lidí bez přístřeší, na cca 2–3 z 10 kontaktů.“ (In Iustitia, 19. 10. 2023) To tedy znamená, že před rokem terénní tým **In Iustitia** nezaznamenával lidi z Ukrajiny bez domova, nyní ale více než pětina lidí bez domova, se kterými pracují v terénu, z Ukrajiny je. Stejně tak **Centrum pro integraci cizinců, o. p. s.** pociťuje nárůst ve své klientele v této cílové skupině – zatímco v roce 2021 poskytla organizace služby 329 klientům a klientkám, v roce 2022 jich bylo již 697 a za 9 měsíců roku 2023 (k září) 532. **Armáda Spásy, CSS Karla Larssona, Terénní tým Ukrajina** taktéž pociťuje 20–30% nárůst, a stejně tak i organizace **Jako Doma** zaznamenává nárůst o 5–10 % podporovaných lidí. Je zajímavé, že i přestože se vyskytují organizace, které pociťují pokles v klientele, situaci to vůbec neulehčuje. Organizace **SIMI** zmiňuje, že vidí „pokles, ale případy jsou náročnější a komplexnější. Těžko se hledají východiska.“ (SIMI, 24. 10. 2023)

V Praze běžně nejsme připraveni na dlouhodobý pobyt cizinců a cizinek, které se mohou ocitnout v různých formách nouze, což může nastat zejména u lidí z Ukrajiny kvůli válečné situaci. Často jsou cizinci a cizinky v případě bezdomovectví posíláni zpět do své země, což u lidí z Ukrajiny není možné. Je nezbytné hledat a zajistit návazné služby pro tyto jednotlivce, kteří se mohou ocitnout v nouzové situaci. Dva poměrně zásadní momenty jsou prvně velké riziko eskalace nouzové situace u lidí bez funkčních sociálních vazeb, kteří se v případě krize nemají na koho obrátit – a těmi jsou rozhodně lidé z Ukrajiny, jejichž vazby na záchranné sítě pomoci jsou zpřetrhány. Zadruhé, specificky v případě Ukrajiny, která není členem Evropské unie, se na její občany nevztahují běžné sociální dávky a sociální služby u nás nejsou zavázané je přijímat – proto také vznikají nárazové typy podpory uprchlic a uprchlíků z Ukrajiny jako Lex Ukrajina, nárazové financování a další typy ad hoc podpory. Absence dlouhodobé souvislé a systémové podpory lidí z Ukrajiny vytváří začarovaný kruh, kde jsou tito lidé odkázáni na sebe, což je v této složité situaci velmi problematické.

Přestože zmíněné organizace neposkytují totožné služby, pro kontext jsou tato čísla důležitá. Je zřejmé, jak nárůst potřeby služeb, tak komplexnost řešení konkrétních situací. Tato čísla budou potom specificky propojena v konkrétních oblastech pomoci v kapitole 4.

Kapacitní a finanční bariéry pomoci

Přestože informace o financování organizací jsou veřejné, je potřeba na ně upozornit a zdůraznit, že v kontextu toho, co zde zatím bylo shrnuto – tedy, že kapacity většiny sociálních organizací nejsou dostačující a počet klientek a klientů se spíše navyšuje, což vytváří obrovský problém. Nejméně dvě z organizací, které nám poskytly odpovědi, neměly v době vytváření výzkumu (podzim 2023) jasné zajištění financování pro udržení poskytování pomoci ve všech jejích dosavadních formách pro rok 2024:

„Máme financování pouze do konce roku 2023, nedovedeme v tuto chvíli odhadnout jestli budeme schopni i nadále zajistit kontinuální směny na Hlavním nádraží i v příštím roce, máme nicméně plány na jiné formy pomoci (ad-hoc pomoc).“ (Iniciativa Hlavák, 11. 10. 2023)

„Ke konci roku 2023 skončí podpora UNICEF v Praze, víceméně se zhroutí celé „těleso“, které UNICEF financoval – terénní služby, sociální služby, CNPUU, krajská koordinace. Není jasná budoucnost služeb pro Ukrajince.“ (CNPUU, 19. 10. 2023)

Vzhledem k tomu, že se potřeby lidí z Ukrajiny v Praze a jejich vyhledávání sociálních služeb nesnižuje, a i **CNPUU** uvádí nárůst zakázek, vnímáme tuto informaci jako velmi alarmující. Společně s dalšími kapacitními problémy – již zmíněná **Naděje**, která část klientů a klientek odkazuje na **CNPUU** a další, které budou zmíněny a propojeny v kapitole 4, vidíme jako zásadní na tuto situaci opakovaně upozorňovat.

Důležité je ale neopomenout i další překážky, se kterými se sociální organizace potýkaly a potýkají. V odpovědích, které jsme získali, převládala jako nejčastější bariéra jazyková, která často vzhledem k nedostatečnému financování organizací nemohla být vyřešena. Další často zmiňovanou překážkou se v návaznosti na to staly nedostatečné personální kapacity.

Přestože tyto odpovědi z dotazníků vypovídají o problematické situaci samy o sobě, a jsou relevantní, důležité bude propojit je s konkrétními okruhy potřeb, které identifikujeme, že nejsou v Praze dostatečně podchyceny.

4. RIZIKA PRO CÍLOVOU SKUPINU A DOPORUČENÍ

V této kapitole za pomoci informací z několika zdrojů, identifikujeme čtyři okruhy problémů, ve kterých vidíme potenciální riziko ohrožení bezdomovectvím cílové skupiny lidí z Ukrajiny v Praze. Pro začátek je důležité upozornit, že zmíněné nedostatky rozhodně nevyčerpávají a nevysvětlují celou problematiku. Okruhů by jistě mohlo být více, ale tyto se podařilo identifikovat a podpořit nasbíranými informacemi. Naše zdroje tvoří data zmíněná v předchozí kapitole, rozhovory, které jsme vedli s několika zástupci a zástupkyněmi odborných sociálních služeb a dalších organizací, rozhovory s dvěma ženami z cílové skupiny, a sekundární analýza zpravodajství a výzkumů z posledních let zaměřených na cílovou skupinu ukrajinských uprchlíků a uprchlic.

V každé podkapitole se snažíme nabídnout konkrétní doporučení pro danou problematiku. Stejně tak opět tyto návrhy nevyčerpávají možná řešení, jsou to pouze způsoby, které jsme na základě tohoto výzkumu identifikovali jako shrnující, smysluplné a uskutečnitelné. Tyto kroky doporučujeme implementovat pro městské části Prahy a hl. město Prahu, jako reakci na situaci lidí z Ukrajiny v nouzi v Praze. Některé z těchto opatření by mohly být realizovány i dalšími subjekty, jako jsou nevládní organizace podporující tuto cílovou skupinu, nicméně věříme, že to pro dané organizace nebude možné bez podpory finanční, kapacitní a/nebo personální. Věříme, že zavedení těchto doporučení poskytne nejen zásadní podporu uprchlíkům a uprchlicím a lidem z Ukrajiny, kteří se ocitli v bezdomovectví, ale také přispěje k prevenci těchto obtížných situací vedoucích k bezdomovectví.

1. Doporučení: Dlouhodobá dostupná a kvalitní integrace

Velkým problémem, kterým lidé z Ukrajiny v Praze čelí, je nedostatečná podpora v integraci. S touto cílovou skupinou se kvůli mnohým faktorům nepočítá, až to vypadá jako kdybychom čekali, že se vrátí zpět na Ukrajinu jakmile válka skončí. Tato situace se jednak nedá předvídat, zároveň je potřeba myslet na to, že mnoho lidí už nemá za čím se vrátit, a potřebují tak dostat možnost, aby zde mohli začít vést „normální“ život. Je třeba počítat s tím, že někteří zde nezůstávají jen přechodně, a v tuto chvíli by měla nastoupit kvalitní dlouhodobá integrace, která jim v tomto procesu pomůže.

„Problém tkví v tom, že lidem z Ukrajiny v Čechách, kteří jsou často v prekarizované pozici, chybí dlouhodobá kvalitní integrace. Často se pohybují v bludném kruhu, kdy například pracují ve směnném provozu, na pozici hluboce pod mírou svého dosaženého vzdělání a pracovních zkušeností. Do toho se velmi často starají o děti, a navíc mají jazykovou bariéru, kterou je za těchto okolností (nedostatek času a peněz) těžké překonat. Tyto faktory mohou nakonec vést i k ohrožení bezdomovectvím, i proto, že uprchlíkům zde chybí rodina a přátelé, kteří by je mohli podpořit.“ (CIC, 14. 11. 2023)

Problémem je jazyková bariéra, kterou by měly řešit kvalitní dlouhodobé jazykové kurzy, jenže v některých případech nedostačují kapacitou a v jiných případech chybí škála všech nebo vyšších úrovní. Někteří lidé z Ukrajiny jsou v Praze více než rok, ale spousta z nich pracuje pod svojí kvalifikací právě kvůli tomu, že nedostatečně ovládají češtinu – z informací z PAQ Research víme, že „61 % uprchlíků [...] stále pracuje pod svou kvalifikací [...] Špatné pracovní podmínky jsou pro většinu uprchlíků každodenní realitou. [...] Růst znalosti češtiny

zpomalil. Aktuálně se domluví česky v běžných situacích 47 % uprchlíků (v červnu to bylo 43 %). A dalších 35 % rozumí jednodušším větám. Velký rozdíl ve znalostech češtiny je u uprchlíků v závislosti na době příchodu do ČR. Z těch, kdo přišli od února do května 2022, se domluví 52 %, zatímco z těch, kdo přišli od června 2022 do dubna 2023 se domluví pouze 32 %. Hlavními bariérami pro účast na kurzech češtiny je nedostatek času, nedostatek financí a nutnost pečovat o dítě/děti.”⁶

Takový je případ i matky jedné z našich respondentek z cílové skupiny (M.) – ta na Ukrajině pracovala jako kvalifikovaná účetní, v Praze ale pracuje pro jednu z neziskových organizací, kde vydává oblečení a potraviny. Zároveň, a přesně jak je zmíněno v citaci od **CIC**, má dvě děti, o které se sama musí starat, a proto nemá možnost pravidelně docházet na žádný z kurzů.

Jedno z možných řešení potvrzuje a zároveň navrhuje i **CIC**: „Smysl podle mě dává například zapojit do integrace víc zaměstnavatele a další organizace, které pracují s lidmi bez domova.” Potřeba posílení integrace se však netýká pouze dospělých lidí – stejně tak i u kurzů češtiny pro děti a mladistvé vnímá organizace **MRIYA** vyšší poptávku než nabídku.

Rozšíření kapacit poskytovaných kurzů, odstupňování jejich jazykové úrovně a podpora organizací, které je zdarma poskytují, případně jejich adekvátní nahrazení, je cestou k podchycení tohoto problému.

Pro zlepšení této situace navrhuje i PAQ Research:

„Posílit asistenci na pracovním trhu s cílem pomoci najít všem Ukrajincům stabilní zaměstnání, které odpovídá jejich kvalifikaci a nenese rysy prekarizace a špatných pracovních podmínek. Informovat uprchlíky o možnostech rekvalifikačních kurzů a rozšiřovat jejich nabídku.” A také: „Rozšiřovat nabídku kurzů češtiny, které mohou být nabízené zaměstnavatelům a žadatelům o práci přes Úřad práce. Dostatečně informovat uprchlíky o těchto kurzech a dalších možnostech jazykového vzdělávání. Motivovat zaměstnavatele, aby ukrajinským zaměstnancům zprostředkovali v pracovní době kurzy češtiny (popř. zvážit i povinnost uvolnit v pracovní době), případně jim hradili kurzy češtiny mimo pracovní dobu.”⁷

2. Doporučení: Efektivnější komunikace ohledně podpory

Když mluvíme o komunikaci, máme na mysli dva typy – komunikace mezi odbornými sociálními službami navzájem a komunikace existující podpory pro cílovou skupinu.

Z komunikace mezi sociálními službami vnímáme jak my, tak ony samotné, že není vždy efektivní. Služby se občas mohou ocitnout situaci, ve které neví, zda je pomoc danému člověku úkolem jejich, či jiné služby, nebo kam vůbec dotyčného nebo dotyčnou odkázat – kde jsou volné kapacity.

Jak nám potvrzuje organizace **CIC**, situaci by částečně mohly ulehčit kanály nebo nástroje, které by zefektivnily spolupráci mezi neziskovým sektorem, sociálními službami a jednotlivými městskými částmi. Například unifikovaná aplikace nejen pro sociální pracovníctvo, která by obsahovala informace o možné pomoci, kapacitách a aktuálních změnách.

Existující podpora pro lidi z Ukrajiny zároveň často není dostatečně komunikována cílové skupině, a nejen jí. I informovanost veřejnosti může napomoci tomu, aby pomoc včas vyhledal ten nebo ta, kdo ji potřebuje. Organizace **La Strada** nám potvrzuje, že u svých klientek a klientů vnímá často neinformovanost o možnostech pomoci, které v Praze existují. Stejně tak jedna z našich respondentek (M.) vidí tuhle problematiku například u psychologické pomoci pro lidi z Ukrajiny v Praze – ví, že nějaké služby tohoto typu existují, vnímá ale, že je nevyužívá dostatek lidí z dané cílové skupiny, kteří o ní buď neví, nebo její čerpání považují za stigmatizující. Podle ní je potřeba mluvit o možnosti psychologické pomoci s důrazem na její destereotypizaci – tedy že každý ji může využít, není to důkaz slabosti, atp. – protože kulturně nejsou lidé z Ukrajiny zvyklí ji využívat. To je jeden z příkladů, jak je třeba uzpůsobit komunikaci o dostupné podpoře dané cílové skupině. Zároveň nestačí pouze to, aby vznikaly webové stránky s dostupnými informacemi. Je potřeba vytvářet a distribuovat informační materiály, letáky a poskytnout kapacity organizacím na to, aby byly schopny přeložit materiály do (v tomto případě) ukrajinštiny, protože specificky cílová skupina lidí bez domova (a v nouzi) se často k online materiálům nedostane a potřebuje je fyzicky ve svém jazyce.

I z toho důvodu je dle nás a organizací, se kterými jsme vedli rozhovory třeba zvýšit kapacity terénních služeb, které o existující podpoře pro cílovou skupinu lidí z Ukrajiny mohou informovat:

⁶ PAQ Research. „Přijmy a zaměstnanost uprchlíků narostly. Ztráta bydlení zdarma ale prohloubila chudobu.“ PAQ Research, <https://www.paqresearch.cz/post/prijmy-a-chudoba-uprchliku-podzim2023>.

⁷ Tamtéž.

„Ze zkušenosti můžu říct, že pro lidi, kteří jsou více či méně izolovaní od majoritní společnosti (kulturně, jazykově a často i prostorově), je vždy lepší, když mají možnost se potkat osobně s někým, kdo jim služby nabídne a srozumitelně vysvětlí. Vyhledávání a sdílení informací v online prostředí sice v současné době pro většinu uprchlic*uprchlíků není velký problém. Ale osobní kontakt, možnost poradenství a nasměrování na důvěryhodné zdroje informací jsou pro ně v jejich situaci nenahraditelné.“ (Michal, La Strada, 21. 12. 2023)

3. Doporučení: Boj proti diskriminaci

Destereotypizace je jedním z okruhů, kterým se v organizaci Místní místním zabýváme. Naší cílovou skupinou jsou převážně lidé bez domova, a vnímáme ji jako jednu z nejzranitelnějších skupin v Praze. Vidíme, jak moc je edukace o této problematice potřeba – nejen pro širokou veřejnost, ale i pro státní orgány. Nenávistné projevy se bohužel mohou multiplikovat (intersekcce znevýhodnění) ve chvíli, kdy jde nejen o člověka bez domova / v nouzi, ale také někoho, kdo není původem z České republiky – a jazyková bariéra slouží jako jasný identifikační prvek. V tuto chvíli je více než na místě edukovat naši společnost jakožto aktéra pomoci – proč nediskriminovat, proč pomáhat, proč se chovat k člověku z Ukrajiny se stejným respektem jako k člověku z Česka. Naše respondentka z cílové skupiny (L.) se například s předsudečným násilím osobně setkala jen výjimečně, velkou frustraci pro ni a její komunitu je ale prostředí sociálních sítí, ve kterém se necítí bezpečně.

Roli edukování o diskriminaci a předsudečném násilí plní například *In Iustitia*. Narozdíl od Místním místním, kde je přednášková aktivita omezena kvůli chybějícím personálním kapacitám, se *In Iustitia* setkává s nedostatečným zájmem o vzdělávání k tématice obětí předsudečného násilí. Zvýšení kapacit a informování o této činnosti, jak veřejné i soukromé přednášky, tak online kampaně, by mohlo pomoci k lepšímu přijetí lidí z Ukrajiny v české společnosti, a ke zvýšení vnímavosti toho, jak je pomoc potřeba.

Toto doporučení je snadno implementovatelné – může ho spolurealizovat město i jednotlivé městské části, a to samostatně nebo zvát sociální organizace a další subjekty poskytující vzdělávací programy. Vytvářet tak mohou pro své zaměstnanectvo a veřejnost prostor pro propojení a integraci. Tím napomohou spojování veřejnosti v respektu k sobě navzájem a podpoří prevenci předsudečného násilí. Výsledkem je více inkluzivní město, ve kterém se všechny skupiny (nejen cizinky a cizinci) cítí bezpečněji.

4. Doporučení: Prevence ohrožení bezdomovectvím

Všechny výše zmíněné faktory a jistě mnoho dalších se podílejí na tom, že je rostoucí množství lidí z Ukrajiny v Praze ohroženo bezdomovectvím. Tento výzkum jsme začali v Místním místním dělat právě s touto otázkou – jestli takové ohrožení existuje, jaké jsou jeho faktory, a zda už jsou lidé z Ukrajiny v Praze bez domova. Jak bylo vidět v kapitole 3, *In Iustitia* nám potvrdila, že zaznamenává lidi z Ukrajiny bez domova v rámci svého terénního programu. Dále se i *Iniciativa Hlavák* setkává s lidmi z Ukrajiny, kteří se k nim často vrací, a hledají pomoc ve své situaci bez domova, kterou jim organizace nemůže pomoci vyřešit. Zároveň organizace *MRIYA* zaznamenává, že 3 % lidí z Ukrajiny, které využívají jejich služby, se ocitlo v ohrožení bezdomovectvím nebo bez domova.

„Problém je, že u lidí roste poptávka po službách, případy jsou mnohem komplexnější a lidé potřebují opakovanou podporu ve více oblastech. Lidé, kteří se potýkají s psychickými nebo zdravotními obtížemi, případně už na Ukrajině využívali sociální podporu, potřebují v neznámém prostředí pomoci zorientovat se a stabilizovat. Pokud se jim této podpory nedostane, je u nich velké riziko, že se dostanou do situace ohrožení bezdomovectvím.“ (MRIYA, 21. 12. 2023)

Přestože je tedy tato situace aktuální, nevnímáme, že by na ni Praha byla připravena. Je tedy potřeba zaměřit se na prevenci ohrožení bezdomovectvím, abychom dokázali předejít situacím, ve kterých se lidé z Ukrajiny ocitají na ulici. Při našem výzkumu jsme zjistili, že komerční i městské ubytovny jsou přeplněny.⁸ Z minulých let víme, že stejně tak i noclehárny ZHO mají každoročně plno. Nevidíme však, že by s ohledem na příchod lidí z Ukrajiny do Prahy byly kapacity nocleháren, denních center nebo azylových domů navýšeny. Nejsou to ale pouze prostory pro nocleh nebo ubytovací kapacity, které je potřeba zvýšit – jsou to jednak již zmíněné kapacity terénních programů napříč organizacemi, zároveň prostředky na překonání jazykové bariéry. Tedy

⁸ Informace z rozhovoru s nevládními organizacemi během podzimu 2023, potvrzeny vedením městských ubytoven v Praze 12/2023 – stop stav byl vyhlášen již v červnu téhož roku.

umožnit to, aby organizace, které přijímají lidi z Ukrajiny, tak mohly činit efektivněji – poskytnout tlumočníky a tlumočnice, kteří budou k dispozici při poskytování služeb. Tlumočnické kapacity je potřeba zvýšit nejen v sociálních organizacích, ale zpřístupnit je i státní správě – organizace **MRIYA** nám potvrdila předpoklad, že zajištění česko-ukrajinských tlumočnicků přímo na úřadech by kapacitně ulevilo jednotlivým organizacím, které lidi z Ukrajiny na úřad doprovázejí.

Je zároveň třeba zajistit stabilnější možnost krátkodobého ubytování pro ty, kteří sem přijíždějí přechodně, aby se nedostali do situace, ve které by tady museli zůstat bez domova.

ZÁVĚR

V této zprávě jsme identifikovali a popsali některé z problémů, které vnímáme jako faktory vedoucí k riziku ohrožení bezdomovectvím u lidí z Ukrajiny v Praze. Mezi ně patří končící nebo nejisté financování sociálních organizací věnujících se této cílové skupině, nedostatečné personální a tlumočnické kapacity, nedostatečné kapacity a škála kurzů češtiny, vyšší komplexnost zakázek v sociálním poradenství a case managementu a nízká kapacita terénních služeb a městských i komerčních ubytoven. V Praze běžně nejsme připraveni na dlouhodobý pobyt cizinců a cizinek, které a kteří se mohou ocitnout v různých formách nouze, což může nastat zejména u lidí z Ukrajiny kvůli válečné situaci. Často jsou cizinky a cizinci v případě bezdomovectví posíláni zpět do své země, což u lidí z Ukrajiny není možné. Systémy dlouhodobé podpory a integrace však navzdory dlouhotrvající válce na Ukrajině pro uprchlíky a uprchlice, které přijímáme, často postrádáme, což je může uvést do nouze. Někteří lidé z Ukrajiny jsou v Praze více než rok, ale spousta z nich pracuje pod svojí kvalifikací právě kvůli tomu, že nedostatečně ovládají češtinu. Kromě jazykové bariéry tato skupina lidí čelí předsudečnému násilí, o mnohým formách pomoci jsou nedostatečně informováni a neustále narážejí na přeplněné kapacity ubytoven i jednotlivých služeb. Počet lidí z Ukrajiny v nouzi v Praze roste – podle průzkumu PAQ Research z podzimu 2023 žije 57 % lidí z Ukrajiny v ČR pod hranicí chudoby, což je stejně jako téhož roku v červnu. Dle našich zjištění lze zároveň tvrdit, že obecně roste i počet lidí v nouzi z Ukrajiny, kteří vyhledávají pomoc sociálních služeb v rámci Prahy nebo roste komplexita daných případů, na které je třeba reagovat adekvátní podporou. Stálejší podporu potřebují i organizace nabízející pomoc dané cílové skupině. Konkrétní navržené kroky doporučujeme k podniknutí pro městské části Prahy a hl. město Prahu, jako reakci na situaci lidí z Ukrajiny v nouzi. Některé z těchto opatření by mohly být realizovány i dalšími subjekty, jako jsou nevládní organizace podporující tuto cílovou skupinu, nicméně věříme, že to pro dané organizace nebude možné bez podpory finanční, kapacitní a/nebo personální. Naše zpráva také může sloužit jako podklad pro další navazující výzkumy širšího rozměru.

Naše doporučení ve zkratce:

1. Doporučení: DLOUHODOBÁ DOSTUPNÁ A KVALITNÍ INTEGRACE

- ▶ Posílení dlouhodobosti a navýšení úrovně kurzů češtiny zdarma nebo s možností docházení v rámci pracovních úvazků.

2. Doporučení: EFEKTIVNĚJŠÍ KOMUNIKACE OHLEDNĚ PODPORY

- ▶ Vytvoření (kanálů) aplikace s přehlednými informacemi pro pracovníctvo odborných sociálních služeb a dalších organizací.
- ▶ Překládání co nejvíce informačních materiálů do ukrajinštiny, větší fyzická distribuce, větší propagace možné pomoci.

3. Doporučení: BOJ PROTI DISKRIMINACI

- ▶ Financování edukace o destereotypizaci, aktivní začleňování zaměstnanectva státních orgánů.

4. Doporučení: PREVENCE OHROŽENÍ BEZDOMOVECTVÍM

- ▶ Navýšení kapacit terénní podpory.
- ▶ Navýšení kapacit ubytoven pro krátkodobé i dlouhodobé pobyty, navýšení kapacit ZHO s ohledem na uprchlíky a uprchlice, zvážení podpory dalšího navýšení sociálních služeb.
- ▶ Dlouhodobá podpora odborných sociálních služeb a dalších organizací pro danou cílovou skupinu.
- ▶ Poskytnutí kapacit pro tlumočnické pracovníctvo.

Doufáme, že tato zpráva a zmíněná doporučení pomohou ke zvýšení povědomí o vážnosti situace, která se pro cílovou skupinu lidí z Ukrajiny v Praze bohužel zhoršuje. Uvědomujeme si, že všechna tato doporučení jsou náročná na uskutečnění, nicméně věříme, že alespoň některá z nich se v budoucnosti podaří naplnit.

5. JAK POMÁHAJÍ MÍSTNÍ MÍSTNÍM

V rámci našeho krátkodobého projektu jsme se zamýšleli nad tím, jak některá z doporučení aplikovat alespoň v malém měřítku na pomoc v rámci Solidární sítě. Tak vznikl leták o naší plánované pomoci a s pomocí dobrovolnictva jsme přeložili také leták Solidární sítě do ukrajinštiny za účelem větší integrace do společnosti této cílové skupiny. Tento leták jsme rozeslali nebo předali spolupracujícím organizacím, a již víme, že služby se po měsíci od zveřejnění letáků a jeho online i fyzické distribuce začaly využívat. Využívají je ženy i muži z Ukrajiny, kteří jsou v nouzi či bez domova.

Co je Solidární síť Místní místním?
 Solidární síť spojuje kavárny, obchody, restaurace, knihovny a další podniky, které se rozhodly nabízet drobnou pomoc lidem bez domova a v nouzi. Jak poznáte, že je podnik zapojen do Solidární sítě? Podle tohoto letáku a našich samolepek vylepených u vstupních dveří. Služby jsou nabízeny zdarma a všem bez rozdílu, nemusíte se tak bát nepříjetí.

Aby podniky mohly dlouhodobě pomáhat, prosíme o dodržování těchto pravidel:

1. Respekt – každý podnik je jiný a má svá pravidla – někam lze přijít se psím nebo posedět déle, jinde nabízí služby pouze s sebou. Pravidla vám ráda vysvětlí obsluha.
2. Slušnost – buďte, prosím, zdvořilí a laskaví k personálu i k jiným zákazníkům/zákaznicím.
3. Pochopení pro omezení – pokud danou službu nelze zrovna využít, ptejte se, kdy přijít jindy.

Služby může využít kdokoli bez domova a v nouzi. Tento leták vám může pomoci o služby požádat, není ale podmínkou pro využití služby. Vouchery jsou v podniku k dispozici, když je někdo předplatí. Informujte se u obsluhy.

Místní místním
 info@mistnimistnim.cz | +420 733 161 564

LISTOPAD 2023
NOVEMBER 2023

What is the Solidarity Network Místní místním (Locals for Locals)?
 The Solidarity Network brings together cafes, shops, restaurants, libraries and other shop/keepers that have chosen to offer small help to people without homes and those in need. How can you recognise that a place is involved in the Solidarity Network? Based on this flyer and the stickers posted at the front door. Services are offered free of charge to everyone without discrimination, so you don't have to worry about not being accepted.

Please follow these rules, so that the shop/keepers can help in the long term:

1. Respect – every place is different and has its own rules – some places you can come with your dog or sit for longer, others offer services for takeaway only. The staff will be happy to explain the rules to you.
2. Politeness – please be polite and kind to staff and other customers.
3. Understanding of limits – if the service isn't currently available, ask when to come back another time.

Anyone without a home or in need can use the services. This leaflet can help you ask for the services, but is not a requirement to use the service. Vouchers are available on the spot when someone prepays them. Ask the staff for more info.

Místní místním | info@mistnimistnim.cz | +420 733 161 564

PRAHA
PRA
GA
PRAIG

Projekt je realizován s finanční podporou hlavního města Prahy. The project is implemented with financial support of the capital city of Prague.

Klasický česko-anglický leták Solidární sítě, který je aktualizován každý měsíc 1/21

2/2→

Solidární síť – podniky otevřené lidem v nouzi | Solidarity network – places welcoming people in need

Coffee & Riot Opatovická 159/17 Po-Ne Mon-Sun 16–20	P1	vouchery jen s sebou vouchers for takeaway only	
Café Therapy Školská 1267/30 Út-Pá 16–22 Tue-Fri 16–22	P1	Tisk jen po předchozí domluvě Printing only by prior arrangement	
Roesel Mostecká 45/20 Po-Ne Mon-Sun 15–19	P1		
Knihkupectví ArtMap Vojtěšská 196/18 Po-Pá Mon-Fri 11–19, So Sat 12–18	P1		
Restart Shop Biskupská 1 Po-Pá Mon-Fri 10–16.30	P1	vše s sebou takeaway	
Restaurace Střecha Křemencova 7 Po-So Mon-Sat 11–22	P1		
Skauský institut v Rybárně U Sovových Mlýnů 134/1 Po-So Mon-Sat 10–22, Ne Sun 10–20	P1		
Dobrá Trafika Korunní 42 Po-So Mon-Sat 8–22; Ne Sun 9–22	P2	vouchery jen s sebou vouchers for takeaway only	
Pražírna Lublaňská 676/50 Po-Pá Mon-Fri 8–21, So Sat 12–20	P2	vouchery jen s sebou vouchers for takeaway only	
Bistro Habibi Vratislavova 1/21 Po-Pá Mon-Fri 12–19	P2		
Trhlna Jaromírova 9 Čt, Ne Thur, Sun 15–21.30 & v době událostí during events	P2		
Kafe Vozovna Hartigova 2687/164 Po-Pá Mon-Fri 10–19 Navíc otevřeno v době akcí Additionally opened during events	P3	vouchery jen s sebou vouchers for takeaway only	Po předchozí telefonické domluvě By prior arrangement
KC Vozovna Hartigova 2687/164 Po-Pá Mon-Fri 10–19, So-Ne Sat-Sun 14–19 Navíc otevřeno v době akcí Additionally opened during events 14–19	P3		Po předchozí telefonické domluvě By prior arrangement
Pracovna Vlkova 36 Po-Pá Mon-Fri 8.30–22	P3		
prostor39 Řehořova 33/39 Po-So Mon-Sat 10–17	P3		
ROH U Božích bojovníků 606 Po-Pá Mon-Fri 16–22, So-Ne Sat-Sun 12–22	P3		terasa pato kavárna
Dívaldo Ponec Husitská 899/24A vždy hodinu před představením	P3		Po předchozí telefonické domluvě By prior arrangement
Městská knihovna Praha pobočka Žižkov Husitská 110/70 Po Mon 13–19, Út a Pá Tue and Fri 9–12.30, 13–16, St a Čt Wed and Thu 12–19	P3	PC možnost využít max. na 15 minut PC can be used for up to 15 mins	
Městská knihovna v Praze pobočka Jezerka Nuselská 603/94 Po Mon 13–19, Út, St a Pá Tue, Wed and Fri 9–16, Čt Thu 12–19, So Sat 9–13	P4		
Spolek Hájovna U Lesíka Otevřeno nepravidelně, dle programu na webu Opened irregularly, according to the programme on the website	P5		
Potrva Srbská 2 Po-Ne Mon-Sun 15–22	P6		
Knihkopec Tusarova 1545/25a Po-Ne Mon-Sun 14–21, Nachází se uprostřed ulice v parku Sited in the middle of the street in the park	P7		
Přístav 7 / Plovárna Jankovcova 8b Po-Čt Mon-Thu 9–17, Pá Fri 9–14 Mimo plánované akce Přístavu 7 Outside event times of Přístav 7	P7		
Restart Shop Komunardů 14 Po-Pá Mon-Fri 10–16.30	P7	vše s sebou takeaway only	
Sedmička v pohybu Bubenská 577 vchod z ulice Šternberkova entrance from Šternberkova street Pá Fri 9–11	P7		sprcha bezbariérová a pouze po předchozí domluvě shower barrier-free, available only by prior arrangement
Stúdio Hrdinů Dukelských Hrdinů 47 Út-Čt Tue-Thu 16–19, Otevřeno navíc vždy hodinu před představením Open also always one hour before a show	P7		Po předchozí telefonické domluvě By prior arrangement
Mlsná Kavka Sokolovská 327/29 Po-Pá Mon-Fri 10.30–18	P8		
Kafe na dřevo Pilská 790 v parku Pilská Út-Ne Tue-Sat 10–13	P14		

sezónně otevřené podniky – otevírají znovu zase v létě
seasonally open places – open again in summer

Containall Riegrový sady
Baden baden Štvanice Ostrov Štvanice

Bike Jesus Ostrov Štvanice

Family coffee & bistro Ke Stírce 564
Do konce roku zavřeno | Closed until next year

Základní služby | Essential services

	kohoutková voda	Glass of water
	nabítí telefonu s vlastní nabíječkou	Charge a phone with your own charger
	Wi-Fi zdarma	Free Wi-Fi
	využití toalety	Use the toilet
	zalítí horkou vodou	Get hot water
	ohřátí jídla v mikrovlnce	Heat food in the microwave
	využití lékárníčky	Use the first aid kit
	noviny / časopisy k zapůjčení	Borrow newspapers/magazines

	přijít na kus řeči	Come for a chat
	využití tiskárny	Print document
	oblečení zdarma	Clothes for free
	hovor v rámci CR	Make a domestic call
	možnost posedět	Sit & relax
	ohřátí jídla na plotně	Heat food on the stove
	využití počítače s připojením na internet	Use a computer with internet connection
	menstruační potřeby	Period supplies
	knihy k přečtení na místě	Read a book on the spot

	drogerie zdarma	Cosmetics for free
	sprcha	shower
	kondomy	condoms
Přístupnost Accessibility		
	bezbariérový / přístupný	Barrier-free
	ztížené / částečně přístupný	Partially accessible
	obtížně přístupný / nepřístupný	Hard to access / Inaccessible

Vouchery | Vouchers

	voucher / poukázka na horký nápoj	Voucher for a hot drink
	voucher / poukázka na oblečení	Voucher for clothes
	voucher na představení	Voucher for a theatre show
	voucher / poukázka na polévku	Voucher for a soup
	voucher / poukázka na zákusek	Voucher for a dessert
	voucher / poukázka na hlavní jídlo	Voucher for a warm meal
	voucher / poukázka na sendvič	Voucher for a sandwich

МЕРЕЖА СОЛІДАРНОСТІ грудень-січень

підприємства відкриті для людей, котрим потрібна поміч

**MÍSTNÍ
MÍSTNÍM**

locals for locals

social friendly

Coffee & Riot Опатовіцка 159/17, Прага 1	Пн-Нд 16-20		тільки з ваучером	
Café Therapy Школска 1267/30, Прага 1	Вт-Пт 16-22		Можна роздрукувати тільки за попередньою домовленістю	
Roesel Мостецка 45/20, Прага 1	Пн-Нд 15-19			
Книжковий магазин ArtMap Войтешска 196/18, Прага 1	Пн-Пт 11-19 Сб 12-18			
Restart Shop Біскупова 1, Прага 1	Пн-Пт 10-16.30		все з собою	
Ресторан Sřecha Кременцова 7, Прага 1	Пн-Сб 11-22			
Skautský institut v Rybárně У Совоших Млину 134/1, Прага 1	Пн-Сб 10-22 Нд 10-20			
Dobrá Trafika Коруни 42, Прага 2	Пн-Сб 8-22 Нд 9-22		тільки з ваучером	
Pražirna Люблянска 676/50, Прага 2	Пн-Пт 8-21 Сб 12-20		тільки з ваучером	
Bistro Habibi Вратіславава 1/21, Прага 2	Пн-Пт 12-19			
Trhlina Яромірова 9, Прага 2	Чт, Нд 15-21.30 та під час події - акції			
KC Vozovna Хартігова 2687/164, Прага 3	Пн-Пт 10-19 Сб-Нд 14-19 а таки працює під час акцій 14-19		за попередньою домового	
Kafe Vozovna Хартігова 2687/164, Прага 3	Пн-Пт 10-19 Сб-Нд 14-19 а таки працює під час акцій 14-19		за попередньою домового	
Pracovna Влкова 36, Прага 3	Пн-Пт 8.30-22			
Teatr Ponoc Гусицька 899/24А, Прага 3	працює годину до вистави		за попередньою домового по телефону	
Муниципальна бібліотека в Празі філія Жижков Гусицька 110/70, Прага 3 Пн 13-19 Вт та Пт 9-12.30, 13-16 Ср та Чт 12-19			можна користуватися компютером максимальне 15 хв	
Муниципальна бібліотека в Празі філія Jezerka Нусельска 603/94, Прага 4 Пн 13-19 Вт, Ср та Пт 9-16 Чт 12-19 Сб 9-13				
Spolek Hájovna У Леска 23, Прага 5	відкрито нерегулярно, згідно програми на сайті			
Potrva Сербска 2, Прага 6	Пн-Нд 15-22			
Knihkopec Тусарова 1545/25а, Прага 7	Пн-Нд 14-21, розташований посередині вулиці в парку			
Přístav 7 / Plovárna Янковска 86, Прага 7	Пн-Чт 9-17 Пт 9-14			
Restart Shop Комунарду 14, Прага 7	Пн-Пт 10-16.30		все з собою	
Sedmička v pohybu Бубенска 577, Прага 7	Пт 9-11, вхід з вул. Штернберкова		безбар'єрний душ тільки за попередньою домового	
Studio Hrdinů Духельських Грдіну 47, Прага 7	Вт-Чт 16-19, працює також годину до вистави		за попередньою домового по телефону	
Mlsná Kavka Соколовска 327/29, Прага 8	Пн-Пт 10.30-18			
Kafe na dřevo Пільська 790 в парку Пільська, Прага 14	Вт-Нд 10-13			

від листопаду закрито, знову відкривається влітку

Bike Jesus

Острів Штваніце 1125

Containall

Рієгрові сади

Baden baden Štvanice

Острів Штваніце

Family coffee & bistro

Ке Стірце 564, Прага 8

Місцеві для місцевих | info@mistnimistnim.cz | +420 733 161 564

необхідні послуги

вода з під крану	безкоштовний одяг
зарядження телефону власним зарядним пристроєм	дзвінок в межах Чехії
безкоштовний Wi-Fi	можливість посидіти
користування туалетом	розігрівання їжі на плиті
наявності гаряча вода для чаю, кафе, супу	використання комп'ютера з підключенням до інтернету
розігрівання їжі в мікрохвильовій печі	менструальні потреби
користування аптечкою	книги для читання на місці
газети / журнали для позики	безкоштовна косметика
прийти поговорити	душ
використання принтера	презерватив

ваучери

гарячий напій	десерт
одяг	тепла їжа
театральна вистава	бутерброд
суп	

Доступність

безбар'єрний / доступний
складна / частково доступно
важкодоступний / недоступний

**MÍSTNÍ
MÍSTNÍ**

locals for locals

social friendly

Що таке Мережа Солідарності Місцева локальним?

Мережа Солідарності об'єднує кафе, магазини, ресторани, бібліотеки та інші підприємства, які вирішили запропонувати невелику допомогу бездомним людям та малозабезпеченим. Звідки дізнатися, які підприємства залучена до Мережі Солідарності? З цієї листівки і наших наклеєних наклейок на вхідних дверях. Послуги надаються безкоштовно для всіх без винятку, тому вам не потрібно хвилюватися, що вас не приймуть.

Щоб підприємства могли довгостроково допомагати, дотримуйтеся будь ласка цих правил:

1. Повага – кожне підприємство є інше і має свої власні правила – в деякі місця ви можете прийти з собакою або посидіти довше, інші пропонують лише послуги з собою. Персонал з радістю пояснить вам правила.
2. Ввічливість – будь ласка, будьте ввічливими та ласкавими до персоналу та інших клієнтів*клієнток.
3. Порозуміння обмежень – якщо даною послугою в даний момент неможливо скористатися, запитайте, коли прийти іншим разом.

Ця листівка не є умовою користування послугою. Ваучери доступні на підприємствах, коли хтось за них заплатить наперед. Запитайте у обслуговуючого персоналу.

unicef для кожної дитини

Проект реалізується за фінансової підтримки столиці міста Праги.

Přestože podniky Solidární sítě byly otevřeny všem lidem bez domova a v nouzi, a tedy samozřejmě i lidem z Ukrajiny i před naším výzkumem, přeložením letáku jsme docílili toho, že naše pomoc je pro lidi z Ukrajiny dostupnější, a oni se tak mohou při využívání služeb cítit i více vítáni a přijímáni.

Další z našich běžných aktivit v Místní místním je sbírka telefonů pro lidi v nouzi, a tento rok jsme se postarali o to, aby část vybraných telefonů doputovala organizacím, do jejichž cílové skupiny zapadají i uprchlice a uprchlíci z Ukrajiny.

Předání telefonů
zástupkyni Iniciativy Hlavák
listopad 2023

Rozhovor se zástupkyní
sociální organizace CIC
podzim 2023

Slovník pojmů:

Sociální organizace (organizace)	Pro účely tohoto výzkumu volíme tento zastřešující výraz pro odborné poskytovatele sociálních služeb a další nevládní organizace. Pokud bude potřeba rozlišení, v textu deskriptivně rozlišíme.
Lidé bez domova a v nouzi	„Lidé bez domova“ jsou naším hlavním zájmem, jsou jedni z nejohroženějších ze skupiny lidí v nouzi. Druhotně se zaměřujeme obecně na „lidi v nouzi“ – tento pojem zahrnuje lidi v jakékoliv nouzi, tedy ty, kteří se nachází krátkodobě či dlouhodobě v krizové situaci – například mají sociální, zdravotní, dluhové problémy, jsou to lidé ohroženi chudobou, v bytové nouzi atp.
Cílová skupina	Cílová skupina pro tento výzkum jsou lidé z Ukrajiny, kteří uprchli před válkou do Prahy od začátku roku 2022. V textu je budeme někdy také označovat jako uprchlíci a uprchlice z Ukrajiny, protože chceme podtrhnout, že jejich pobyt zde v ČR není náhodný a většinou ani dobrovolný, nýbrž podmíněný právě útekem z válečné zóny.

Zkratky:

CNPUU	Centrum následné podpory uprchlíků z Ukrajiny
KACPU	Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
ZHO	„Zimní humanitární opatření“ – tedy posílená podpora lidí bez domova během zimy (vždy od prosince do konce března), koordinovaná Centrem sociálních služeb Praha ve spolupráci s odbornými sociálními službami, financovaná Magistrátem hlavního města Prahy (MHMP). Znamená větší kapacitu nocleháren, které jsou zdarma, noční hygienická centra, potravinovou pomoc nebo noční terénní podporu.

Internetové zdroje:

A2larm. „Vláda změnami v podpoře ukrajinských uprchlíků dostává další lidi na úplné dno.“ <https://a2larm.cz/2023/10/vlada-zmenami-v-podpore-ukrajinskych-uprchliku-dostava-dalsi-lidi-na-uplne-dno/>.

Místní místním. „Bez předsudků.“ www.mistnimistnim.cz/wp-content/uploads/2023/10/Bez-predsudku.pdf.

PAQ Research. „Práci v Česku už mají dvě třetiny uprchlíků. Většina stále pracuje pod kvalifikací.“ (6. vlna výzkumu Hlas Ukrajinců – červen 2023)“ www.paqresearch.cz/post/uprchlici-posun-jazyk-prace-bydleni.

PAQ Research. „Příjmy a zaměstnanost uprchlíků narostly. Ztráta bydlení zdarma ale prohloubila chudobu“ (7. vlna výzkumu Hlas Ukrajinců – listopad 2023)“ <https://www.paqresearch.cz/post/prijmy-a-chudoba-uprchliku-podzim2023>

Seznam Zprávy. „Život v Česku: V každé české obci je alespoň jeden válečný uprchlík, ukazují statistiky.“ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-v-kazde-ceske-obci-je-alespon-jeden-valecny-uprchlik-ukazuji-statistiky-238496>

